

Simon en Vincent Bruyninckx, verbonden door een bit voor een spectaculaire maar ook vertederende voorstelling. © Kris Dewitte

‘Het enige wat we zien, is de ander’

INTERVIEW CIRCUS De broers Simon en Vincent Bruyninckx gebruiken in hun acrobatie de oude *iron jaw*-techniek: ze houden elkaar met hun tanden in evenwicht. ‘Ik heb al vaak gedacht: als er geen publiek zou zitten, dan stop ik.’

Bitbybit is een erg spectaculair en spannend, maar ook teder circusduet dat de hele maand juli te zien is op de Zomer van Antwerpen. De titel is bijzonder goed gekozen. Met een bit dat ze tussen hun tanden klemmen en waaraan een touw hangt dat hen met elkaar verbindt, halen de broers Bruyninckx allerlei acrobatische toeren uit. Zo komen ze – letterlijk én figuurlijk – *beetje bij beetje* dicht bij elkaar. Net zoals ze zich stapje per stapje de oude, vergeten circustechniek eigen hebben gemaakt. ‘In het begin kermden we al van de pijn als we twee seconden aan onze tanden hingen’, zegt Simon (31). ‘Het was alsof ons hoofd werd samengeperst. Maar door te trainen bouw je langzaam op. Nu hang ik zelfs tachtig seconden aan mijn tanden.’

Hm, is dat niet gevaarlijk? Bijten ze hun tanden niet stuk? Vincent (29) stelt ons gerust. ‘Een expert checkt of onze tanden geen barstjes oplopen, want als je er dan compressie op zet – zoals wij doen – kunnen ze breken.’ Behalve circusartiest is de jongste Bruyninckx ook opgeleid tot kinesioloog. Hij kent de menselijke musculatuur dus goed. ‘De kaak is bij *iron jaw* niet het probleem: daar zitten de sterkste spieren van het menselijke lichaam. Het is vooral gevaarlijk voor de nek: alle kleine spieren en pezen moeten samenwerken, of je nek blokkeert.’

John Massis

Voor de broers, die in 2009 Collectif Malunés oprichtten, is het hun eerste duet. Simon is getraind in *bascule* (acrobatie op de wipplank), Vincent in *roue Cyr* (draaiend

rad). Om allebei uitgedaagd te worden, grepen ze naar een andere techniek. Dat ze daarmee een vergeten circusdiscipline nieuw leven inblazen, is mooi meegenomen. Volgens de broers zie je *iron jaw*, ook *jaw of steel* genoemd, soms nog als apotheose van een act, bijvoorbeeld wanneer een trapezeacrobaat enkele seconden aan de tanden om zijn as tolt als een *human butterfly*.

Een hele voorstelling met die techniek opbouwen is behoorlijk uniek, al zijn ze zeker niet de eerste ‘tandacrobaten’. Er was Tiny Kline, die in 1932 aan haar tanden van een deathridekabel tussen twee wolkenkrabbers op Times Square in New York gleed. En er is natuurlijk de legendarische Belg John Massis, misschien wel *the strongest man on earth* die de *iron jaw* gebruikte om gewicht te trekken. ‘Met zijn tanden sleurde hij een boot of tram vooruit en hield hij motorrijders of helikopters tegen’, weet Simon uit onderzoek.

Maar de broers wilden afstand nemen van ‘de glamour van Tiny Kline en de krachtpatserij van John Massis’, zegt Vincent. Want ook al bestaat het volledige team uit mannen, met nog regisseur Kasper Vandenberghen en dramaturg Matthias Velle van performancegroep Movedbymatter, het mocht vooral geen machismo uitsralen, aldus Simon. ‘Het beeld van de sterke man hebben we al genoeg gezien.’

Mond op mond

Bitbybit begint nochtans stoer. De broers delen elkaar plaagstootjes uit op de smalle balk die de gezellige circustent diagonaal

doormidden deelt. Er straalt een masochistisch plezier van hun spel af, dat ook door de touwen wat doet denken aan bondage. Zo beveelt Vincent zijn broer als een hond aan de leiband en surft hij op zijn rug. Simon, 10 kilo zwaarder en sterker, laat het daar niet bij en manipuleert hem als een marionet. Van nabij zie je de concentratie in hun ogen en de grimas op hun gezicht. De dreigende soundtrack van Dijk Sanders zorgt ondertussen voor extra suspense.

Met elk een zijde van een mondstuk tussen hun tanden geklemd, dwarrelen ze al kussend naar beneden: het is pure poëzie

Een hoogtepunt is de scène waarin Vincent aan zijn tanden omhoog wordt geslingerd tot in de nok van de tent en Simon hem als een aapje achterna klimt. Met elk een zijde van een bit tussen hun tanden geklemd, dwarrelen ze daarna al kussend naar beneden. Het is pure poëzie. Hun broerance duurt voort tot het slot, waarin ze knuffelhoudingen spiegelen.

‘Veel mensen vinden die kusscène erotisch’, zegt Vincent. ‘Maar voor ons is het ook erg technisch.’ Simon knikt. ‘Het enige wat we zien is de ander; we kunnen niet even naar de zijkant kijken. Maar het is

ook heel intiem: we ademen twaalf minuten in elkaars neus. (lacht)’

Blessurevrees

De broers waren altijd al close. ‘Door *Bitbybit* is onze broederband nog sterker geworden’, klinkt het in koor. Of ze het stuk ook met iemand anders zouden kunnen spelen? Technisch zou het kunnen, denkt Simon. ‘Maar principieel zeg ik nee’, zegt Vincent ferm. ‘We hebben het erover gehad of we geen *understudy* moesten opleiden voor het geval een van ons beiden zich blesseert. Maar dat wil ik niet: dit stuk gaat over onze broederband.’

Al is het risico op kwetsuren reëel. Ze mogen nog zoveel trainen als ze willen, *Bitbybit* blijft toch een vorm van sadomasochisme. ‘Ik zit elke show aan mijn limiet’, zegt Vincent. ‘Ik heb al vaak gedacht: als er geen publiek zou zitten, dan stop ik.’

Hoelang kunnen ze toeren voor de slijtage aan hun lichaam te erg wordt? Simon, droog: ‘Stel me die vraag aan het einde van de Zomer van Antwerpen nog eens.’ Ook Vincent voelt al zenuwen. ‘We spelen er zestien keer in vier weken: dat wordt de lakmoesproef. Tijdens het premièreweekend op het Broek-festival in Mechelen speelden we drie dagen op een rij en haalden we vlot de laatste show. Achteraf dacht ik zelfs: *bring it on*, die extra shows!’

Filip Tielens

Bitbybit speelt van 7 tot 31 juli op de Zomer van Antwerpen. Dit najaar ook in De Warande in Turnhout, De Spil in Roeselare en Theater op de Markt in Neerpelt. ★★★★★